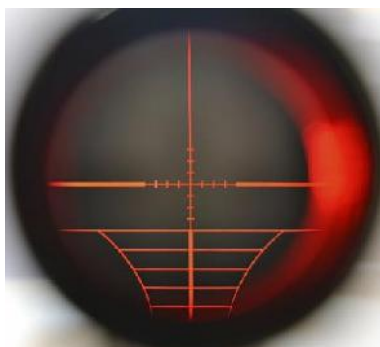

MOKOMOJI PRIEMONĖ NR. 8

Scenarijai

1 scenarijus Vyriausybės užsakyti žudymai

Šaltinis: MartinaVaculikova/iStock

Vyriausybės užsakyti žudymai – tai vyriausybės dėl politinių priežasčių užsakyti ar net įvykdyti žudymai. Ši praktika nėra paplitusi, tačiau ji buvo taikoma praeityje esant įvairiems – tiek demokratiniais, tiek totalitariniams, režimams. Kaip ir visų kitų žudymų atveju, vyriausybės užsakyti žudymai pažeidžia pagrindinę žmogaus teisę – teisę į gyvybę.

Atvejų, kurie buvo aptarti kaip susiję su vyriausybės užsakytais žudymais, pavyzdžiai:

1. Operacija „Dievo rūstybė“, įvykdyta po Miuncheno žudynių 1972 m., kai izraeliečių grupė, vykdydama Izraelio ministro pirmininko įsakymus, sugavo ir nužudė tris išgyvenusius palestiniečius, nužudžiusius vienuolika Izraelio atletų.
2. Šaudymo siekiant nužudyti politiką Šiaurės Airijoje 1980 m., kai, įtariama, kad pareigūnai ir kariai tyčia nužudė keletą įtariamųjų nemėgindami pirmiausia jų sulaikyti.

2 scenarijus Neterminuotas sulaikymas be teismo

Šaltinis: sakhorn38/iStock

Neterminuotas sulaikymas – valstybės sulaikyto asmens įkalinimas be teismo. Neterminuotas sulaikymas pažeidžia sulaikyto asmens žmogaus teises, nes jis prieštarauja įsitikinimui, kad visi įtariamieji yra nekalti tol, kol jų kaltė neįrodyta. Nors ši praktika nėra paplitusi, kartais pastaraisiais metais vyriausybės neterminuotai be teismo sulaikydavo asmenis, kurie buvo įtariamieji vykde teroristinius veiksmus ar padarę išdavystės nusikaltimą.

EUROPOS ISTORIJOS NAMAI

Atvejų, susijusių su neterminuotu sulaikymu be teismo, pavyzdžiai:

1. Didžiosios Britanijos karinė operacija „Demetrius“, kurios metu suimti ir internuoti šimtai airių, kurie, kaip įtariama ir teigiama, priklausė Airijos respublikonų armijai (IRA).
2. Amerikiečių valdomas kalėjimas Kuboje *Guantanamo Bay* veikia kaip sulaikymo centras, kuriame įtariamieji laikomi ilgą laiką.

3 scenarijus Visuotinė stebėseną

Šaltinis: © Hellertoon

Visuotinė stebėseną – masinė įvairių gyventojų grupių stebėseną prie nacionalinių sienų. Tai nėra nauja sąvoka ir, be politinių konotacijų, ji taip pat susijusi su gyventojų stebėseną visuomenės sveikatos užtikrinimo tikslais. Politiniais tikslais vykdoma visuotinė stebėseną prieštarauja, be kita ko, asmens teisei į privatumą. 2013 m. JAV Nacionalinės saugumo agentūros (NSA) darbuotojas Edwardas Snowdenas į viešąją erdvę nutekino įvairių dokumentų, iš kurių paaiškėjo, kad jo darbdaviai vykdė visuotinę stebėseną.

- Ar įmanomos aplinkybės, kuriomis žmogaus teisių galiojimas galėtų būti sustabdytas ar nutrauktas?
- Ar žmogaus teisių atėmimas iš kito žmogaus gali būti pateisinamas aukštesniu tikslu apsaugoti visuomenės gerovę?
- Kada šios teisės turėtų būti grąžintos? Ką apie tai manote? Ar kuriomis nors aplinkybėmis sutiktumėte atimti žmogus teises iš kito?
- Ar visuomenės poreikiai svarbesni už vieno asmens žmogaus teises?
- Kas taria paskutinįjį žodį sprendžiant, ar turėtų būti suvaržytos įtariamojo teises?